Hitra kommune

Sak 2023/2942

Vedtak i K-sak xx/23, xx.xx.2023

KOMMUNEDELPLAN
BÆREKRAFTIGE ENERGILØSNINGER FOR FRAMTIDA
PLANPROGRAM FOR PROSESSEN

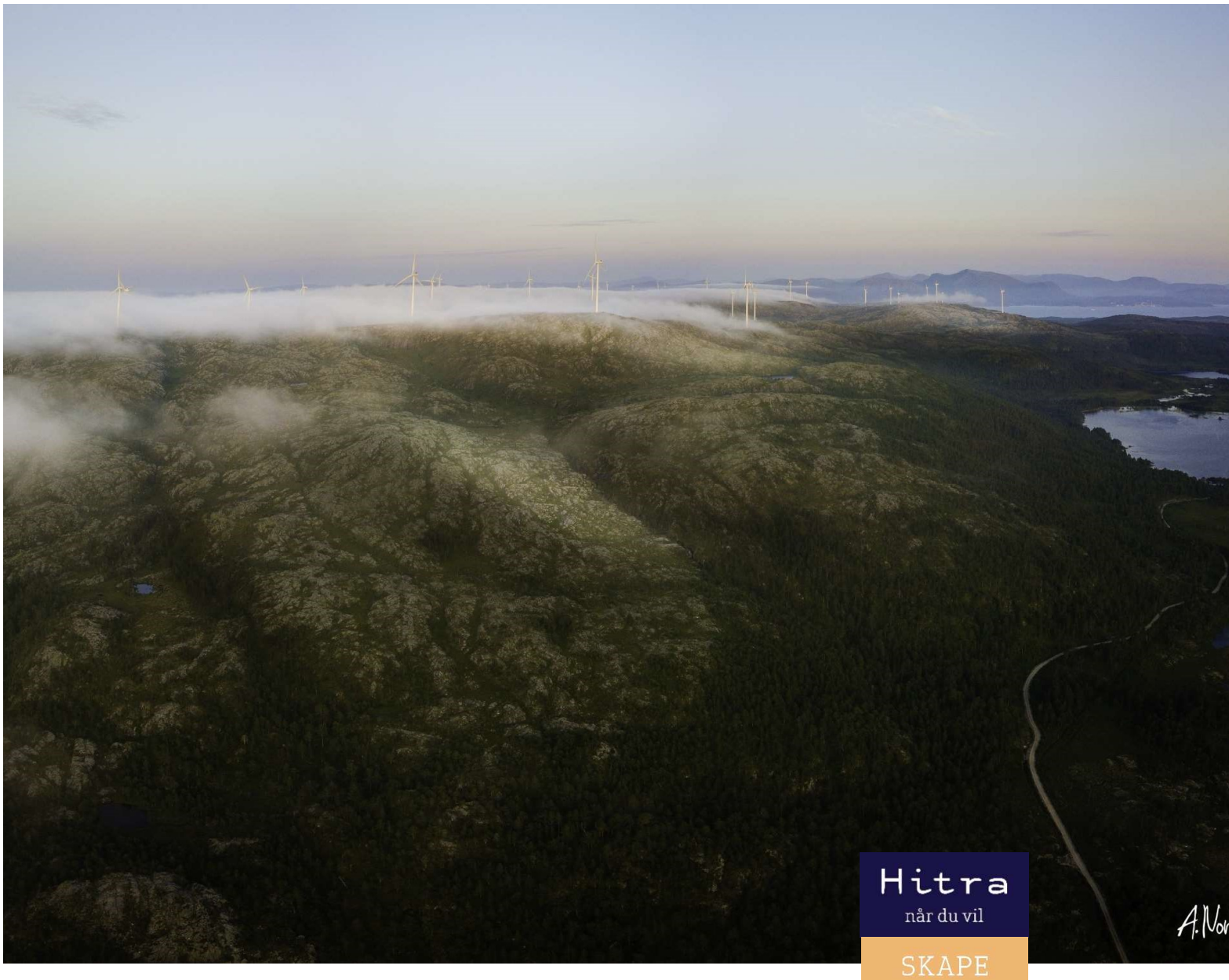

INNHOLD

Innhold **2**

Hvorfor gjennomføres arbeidet? **3**

Ny kommunedelplan for Bærekraftige energiløsninger for fremtida 3

Planprogrammets funksjon 4

Krafttilgang og energiløsninger som driver for attraktivitet 4

Vår bærekraft 4

Kommunedelplanens rolle, betydning og fokusområder i planprosessen 5

Planprosess og fremdrift **7**

Hovedfasene i arbeidet med planforslag og endelig plan vil være som følger: 8

Organisering av arbeidet 8

Medvirkning i planarbeidet 9

Tidslinje for arbeidet 9

SKAPE

HVORFOR GJENNOMFØRES ARBEIDET?

Ny kommunedelplan for Bærekraftige energiløsninger for fremtida

Hitra kommunestyre vedtok ny kommuneplanens arealdel (KPA) i sak 2/2023 den 9.2.2023. Planen viser hovedtrekkene i arealdisponeringen for Hitra kommune og hvordan vi som kommune forvalter balansen mellom bruk og vern. Planen viser hvor det skal være boliger, fritidsboliger, næringsareal og areal til landbruk, natur eller friluftsliv. Kommuneplanens arealdel omfatter også Hitra kommune sitt sjøareal. Her fordeles formål til bruk og vern slik som på land. Planen angir rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, og hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponering av arealene.

En viktig forutsetning for type bruk av areal, er tilgangen på kraft. Det ble derfor i vedtak av kommuneplanen tatt inn et punkt om at Hitra kommune skal utarbeide en kommunedelplan med tema Bærekraftige Energiløsninger for fremtida.

Kartet under viser arealet som omfattes av arbeidet med ny kommunedelplan. Det vil også være nødvendig med vurderinger som berører både regionale og nasjonale forhold.

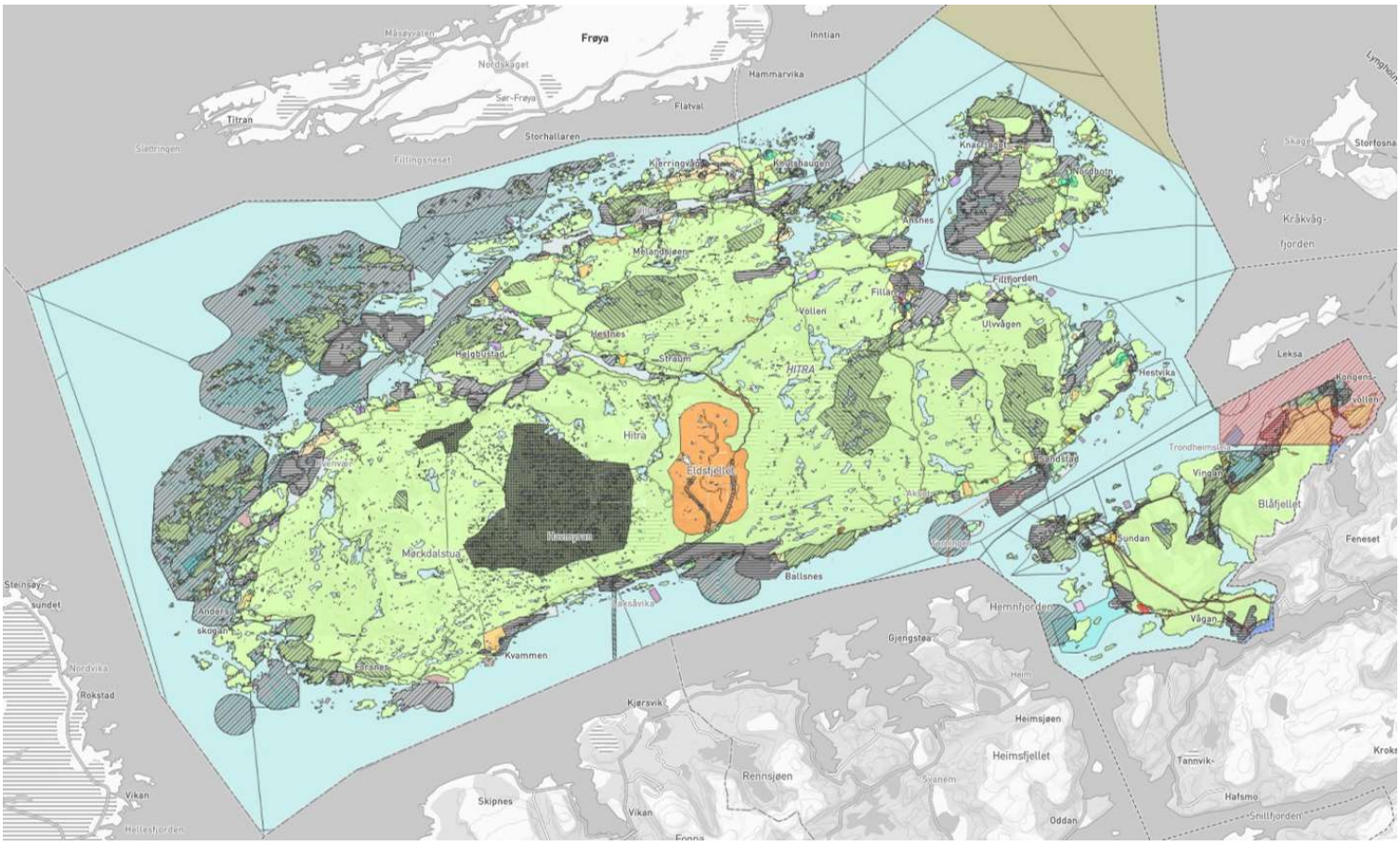

SKAPE

Planprogrammets funksjon

Et planprogram beskriver innhold, framdrift og aktiviteter i et planarbeid. Dette planprogrammet utdyper hva som skal skje i forbindelse med utarbeidelse av ny kommunedelplan for Bærekraftige energiløsninger for fremtida.
Planprogrammet er et forslag til hvordan vi vil utarbeide planen, og inkluderer; Hva vi vil oppnå, hvilke tema vi skal se på, hvordan folk skal kunne delta i prosessen og hvilke utredninger vi kan ha behov for.

Krafttilgang og energiløsninger som driver for attraktivitet

Figur 1 Hitra kommune sin samfunnsplan

Hitra kommune sin samfunnsplan har fastsatt tydelige attraktivitetsmål:

Hitra skal bli mer attraktiv som bosted

Hitra skal bli mer attraktiv for bedrifter

Hitra skal bli mer attraktiv for besøk

Krafttilgang og energiløsninger som er tilpasset fremtiden, er en forutsetning for alle våre attraktivitetsmål. Det er vesentlig at vi som kommune, legger en klar strategi for hvordan vi tilpasser veksten ut fra krafttilgang og stimulerer energiløsninger som legger grunnlag for en vekst balanse med tilgjengelig ressursgrunnlag.

Vår bærekraft

Hitra – Trøndelag – Norge – Verden – Norge – Trøndelag – Hitra

FNs bærekraftsmål er definert for globalt å sette fokus på mål som hjelper oss å løfte blikket, styre i riktig retning og utvikle gode løsninger lokalt – som også bidrar globalt. Lokal handling er helt avgjørende for å nå de globale målene.

Målene er en tydelig del av grunnlaget for Hitra sin samfunns- og arealplanlegging og for vårt utviklingsarbeid.

I Hitra kommune sin forståelse av bærekraft ligger: *Den lokale kraften som ligger i mennesker, miljø og økonomi, og som gir oss mulighet til å vokse i balanse med natur- og ressursgrunnlag.*

Bærekraftig utvikling inndeles i tre dimensjoner: miljø, sosiale forhold og økonomi. Samarbeid er en forutsetning for å lykkes med de tre dimensjonene.

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, og i fremtiden, uten å ødelegge mulighetene for kommende generasjoner. Les mer om målene her.

En bærekraftig samfunnsutvikling er en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. For å ivareta en bærekraftig utvikling må det i planarbeid tas hensyn til alle tre bærekraftsområdene; klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Dette er også grunnlaget i arbeidet med ny kommunedelplan for bærekraftige energiløsninger. Det vi kommer frem til i planarbeidet, vil gi tydelig innhold i Hitra kommune sin bærekraft.

Kommunedelplanens rolle, betydning og fokusområder i planprosessen

Kommunedelplan *Bærekraftige energiløsninger for fremtida*, er en strategisk utdyping av Hitra kommune sin arealdel. Planen skal gi ny kunnskap, bedre oversikt og ikke minst bedre innsikt i infrastruktur knyttet til energi og krafttilgang for Hitra på kort og mellomlang sikt. Planen skal peke ut målsettinger ut fra kunnskapsbasert utredning, og det skal legges til rette for arenaer i prosessen som underbygger dialog mellom de ulike aktørene som har en rolle i utviklingen. Vi må være forberedt på at planen vil utfordre oss på vanskelige, og svært viktige veivalg.

Det blir avgjørende at kommunedelplanen bidrar til energieffektivisering og da både i et lokalt, regionalt og nasjonalt perspektiv. Planen skal ha et energisystemperspektiv[1] og vise retning. I planen bør det klargjøres hvordan bl.a. energieffektivisering, lokal energiproduksjon, lokale varmekilder og forbrukerfleksibilitet kan bidra til en god forsyningssikkerhet for strøm.

Planen må ha tverrfaglig perspektiv, rettes mot alle sektorer og tilrettelegge for koblinger mellom sektorene. Vi må i planarbeidet identifisere hvilke handlingsverktøy Hitra kommune har og hvilke verktøy vi forventer at andre har ansvar for.

Planen må ha en handlingsdel med etterprøvbare mål og delmål, slik at vi sikrer måloppnåelse og utarbeider hensiktsmessige virkemidler egnet for oss som kommune. Det er også viktig at vi klarer å identifisere barrierer i styringssystem[2] rundt oss.

Energikartlegging og analyse ut fra fremtidsperspektivet i kommuneplanens arealdel er nødvendig for å avdekke behovene for arealmessig energiledelse[3]. Kartleggingen vil også avdekke muligheter i driften av kommunen, og hvilke investeringer som er nødvendig for å nå de mål som vedtas.

I Hitra er det allerede vektlagt å samlokalisere industri og områder for næringsetableringer. Dette gir grunnlag for sirkulærøkonomiske løsninger innenfor flere næringsområder. Dette kan og bør også kunne omfatte gjenbruk av eventuell overskuddsvarme. Tydelige krav i reguleringsplaner blir et av flere viktige virkemiddel for å sikre gjennomføring av handlinger. I prosessen blir samarbeidet med aktørene og energiselskapene avgjørende.

[1] Et energisystem omfatter energikilder og produksjon, lagring, distribusjon og bruk av energi.

[2] Dette omfatter også lovverk, planverk og andre retningslinjer i offentlig/ privat forvaltning.

[3] Arealmessig energiledelse handler om å tilpasse utviklingen av areal i forhold til de muligheter og begrensninger krafttilgangen gir.

Vi vil i arbeidet studere hvilke metoder vi har lokalt for å få en mer effektiv og fleksibel energibruk for å senke forbruket. Forståelse for hvordan man kan effektivisere forbruk gjennom døgnet er også et viktig sett sammen med strømnettets kapasitet. Vi må finne lokale løsninger som underbygger og bidrar til investeringer i mange typer fornybar kraft for å få opp produksjonen, og vi må arbeide strategisk for at nettkapasiteten økes for å få kraften frem. Betydningen av disse målsettingene er også understreket i Energikommisjonens rapport Mer av alt – raskere (NOU 2023:3)

Det vil være nødvendig å identifisere flere virkemidler og tiltak for å få produksjonen opp og forbruket ned. Dette må skje på nasjonalt nivå, men også på regionalt og lokalt nivå. Gjennom arbeidet med planen blir det vesentlig å sikre god felles forståelse for hvordan fremtidsbildet for kraftbehov ser ut og velge målsettinger som gir forutsigbarhet. Klimamål, grønn vekst og teknologisk utvikling sammen med fremtidig arealstrategier, legger rammene for utviklingen i energibruken. Og for bedrifter som skal investere tungt i å elektrifisere produksjonsprosesser eller bygge grønn industri, er det avgjørende at vi synliggjør våre forventninger til utviklingen og hvordan vi som offentlig myndighet tenker å bidra.

I planarbeidet er det viktig med perspektivet: *Ett tiltak alene løser ikke problemet. Vi må utnytte alle muligheter.*

Nasjonalt må vi i dag forholde oss til flere utfordringer. Hensynet til natur har gjort storstilt utbygging av vannkraft uaktuelt. Motstand har ført til stans i utbygging av vindkraft på land. Det er lange ledetider i konsesjonsbehandlingen av både produksjon og nett, det er uavklarte rammebetingelser for solkraft, vindkraft på land og vindkraft til havs, og det er ulike barrierer for hver enkelt av oss til å spare energi.

Figur 2: Mer av alt - raskere (NOU 2023:3)

Kraftsektoren i Europa skal i tillegg gjennom en storstilt omstilling. I landene rundt oss skal den fossile kraftproduksjonen avvikles og erstattes av hovedsakelig uregulert fornybar kraftproduksjon basert på sol og vind. I Norge er forventningen at omstillingen av kraftsektoren ikke vil bli like dramatisk, men det vil kunne bli betydelig større innslag av uregulerbar kraft. Kort sagt, det er en betydelig usikkerhet knyttet til fremtidsperspektivene.

Det er derfor av stor betydning at vi i Hitra ikke bare venter på overordnede myndigheter sine forslag til løsninger på utfordringen, men tar tak i problemstillingen fra vårt

lokale perspektiv. Dette kan også være et sterkt bidrag til den regionale og nasjonale debatten og vil kunne bidra til løsninger også for andre.

Statistikk – kraftsituasjonen i dag

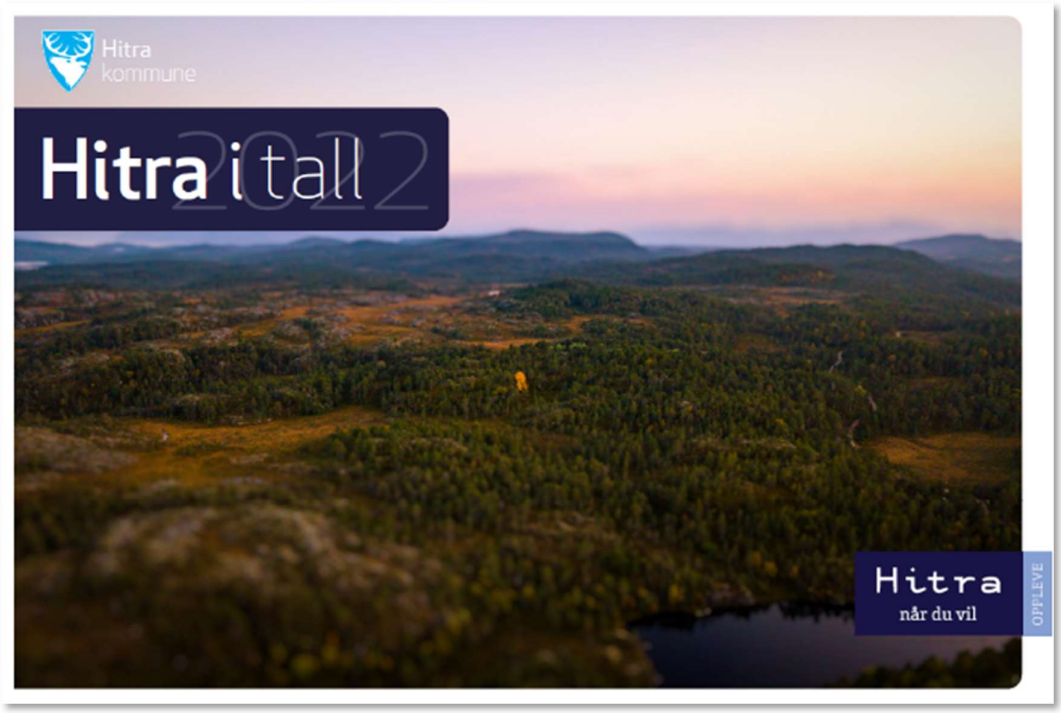

Figur 3 Hitra i Tall 2022

Hitra i Tall er en del av det overordnede kunnskapsgrunnlaget til kommunen, og er grunnlag for arbeidet med overordnet og langsiktig planlegging. Statistikkheftet har som mål å gi overblikk over utviklingstrekk og status for kommunen. Dokumentet inkluderer oversikt over vår energiforsyning, og oversikt over bygningstyper og alder på disse. Her er det også underlag for å begynne å kunne anslå fremtidig energibehov. Planarbeidet må også kunne bidra til bedre og mer sammenhengende statistikk for energibehov fremover i tid. Det vil være nødvendig å fremstille dette for Hitra og for Hitra som en del av en region.

Den regionale oversikten Trøndelag i tall er fylkeskommunen sin portal for statistikk. Her finner vi grunnlag som viser sammenhengene i Trøndelag også for energibruk og energiproduksjon https://trondelagitall.no/statistikk/energi-forbruk-kommune. Dette blir også viktig verktøy i arbeidet.

PLANPROSESS OG FREMDRIFT

Kommunedelplan for bærekraftige energiløsninger for fremtida vil gi viktige rammer for vår utvikling. Kommunedelplanen skal bidra til å sette lys på sentrale problemstillinger både lokalt, regionalt og nasjonalt. Den skal utarbeides med basis i relevant kunnskap og med vekt på utviklingsretningen som man har vedtatt i ny kommuneplanens arealdel. Flere utredninger og analyser vil bli utarbeidet i forbindelse med planarbeidet. Vi vil også kunne bruke

SKAPE

kunnskapsgrunnlag og utredninger fra eksterne parter ved behov. Gjeldende kommunale og regionale planer, føringer, og innspill fra ulike aktører gjennom prosessen, vil gi viktig kunnskap til arbeidet.

Figuren under viser oversikt over den samlede planprosessen for kommunedelplan.

Hovedfasene i arbeidet med planforslag og endelig kommunedelplan vil være som følger:

Oppstartfasen

- Utarbeiding av forslag til planprogram
- Varsel om planoppstart og kunngjøring
- Høring og offentlig ettersyn av forslag til planprogram.
- Innspill fra interessenter
- Vedtak om fastsetting av planprogram

Utredninger og planløsninger

- Kunnskapsgrunnlag
- Utvikle underlag for handlingsdel
- Samråd og medvirkning

Utarbeiding av planforslag

- Temakart
- Bestemmelser og retningslinjer

Høring og offentlig ettersyn av planforslag

Behandling av eventuell innsigelser

Sluttbehandling

- Endring av planforslaget på grunnlag av merknader og evt. innsigelser
- Eventuelt nytt offentlig ettersyn
- Vedtak av planen med kunngjøring

Organisering av arbeidet

Kommunedirektøren er ansvarlig for utredningsarbeidet.

Kommunedirektørens ledergruppe (SLG) er administrativ styringsgruppe.

Hitra formannskap er utvalg politisk hovedansvar for kommunedelplanen.

Utvalg for plan, landbruk og miljø (UPLM) er referansegruppe.

Hitra kommunestyre vedtar den endelige planen.

Kommunedirektøren oppretter prosjektgruppe som står for praktisk gjennomføring av planarbeidet. Ved behov for særlige utredninger opprettes egne faggrupper. Disse kan også bestå av deltakere fra fagmiljø utenfor Hitra kommune.

Medvirkning i planarbeidet

I arbeidet med denne kommunedelplanen vi møte ulike og til dels motstridende interesser. For å finne fram til de beste løsningene, er vi avhengig av bidrag og innspill fra de som bor og jobber i kommunen, har eiendommer, er næringsaktører og ulike fagmiljøer og interessegrupper.

Demokratiske arenaer i prosessen

Vi vil invitere til arbeidsverksted underveis i prosessen. Disse kan handle om enkelttema og planen som helhet. For å sikre at ulike stemmer kommer til orde, vil vi også legge til rette for andre måter å bidra på, åpne møter og ulike digitale verktøy for medvirkning er eksempler. Vi vil vektlegge åpen kommunikasjon og klart språk i hele planprosessen.

Tidslinje for arbeidet

Tidslinjene under viser viktige faser i arbeidet og tidspunktene for disse. Det kan komme endringer.

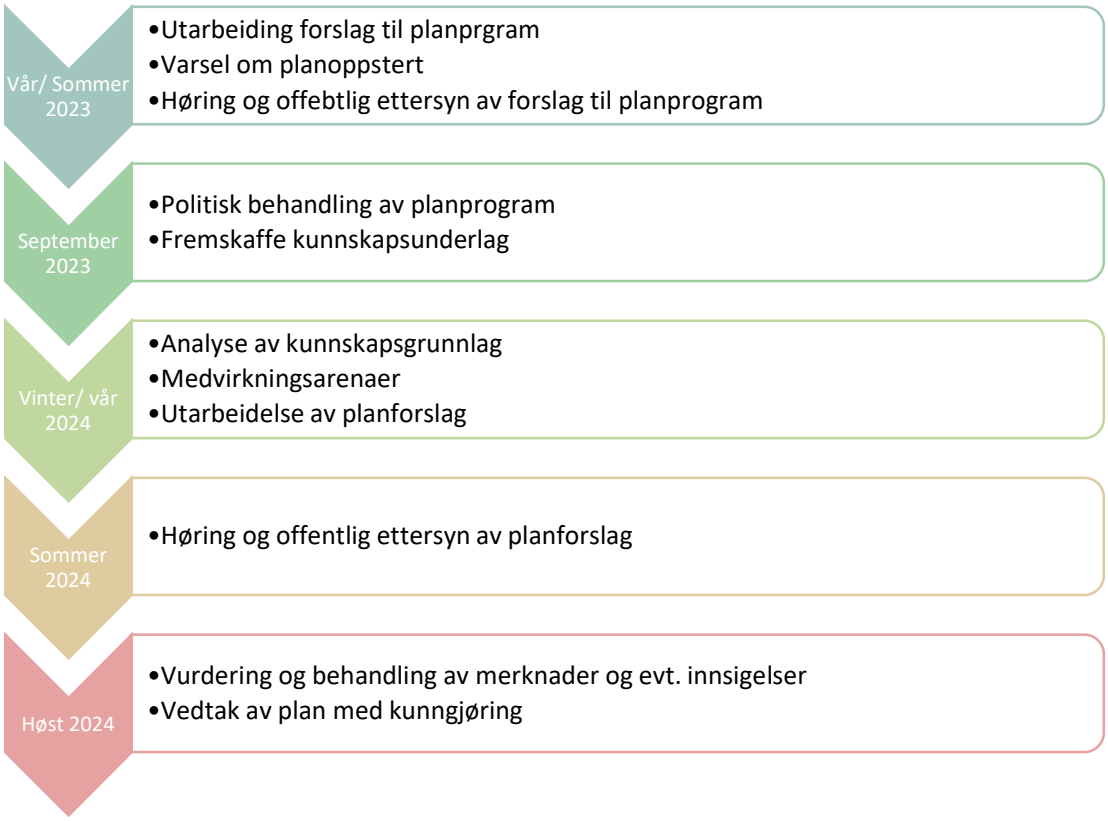

LÆRE